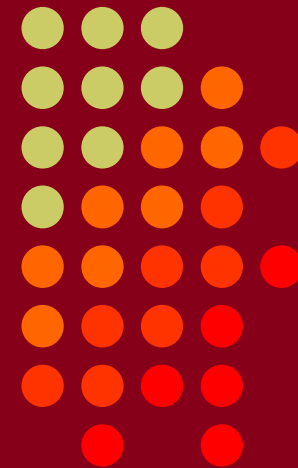

**A gyermek- és fiatalkorú
elkövetők helyzete
Magyarországon:
Értük, ellenük vagy velük?**

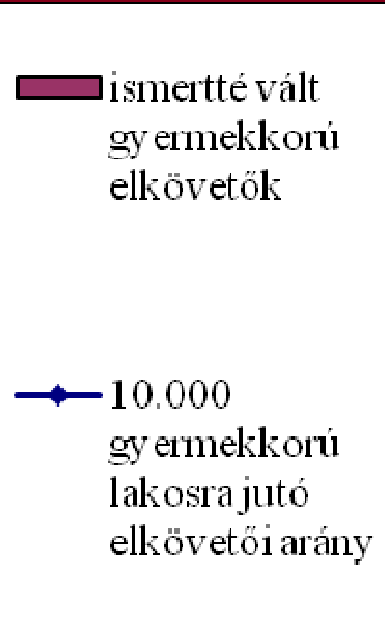
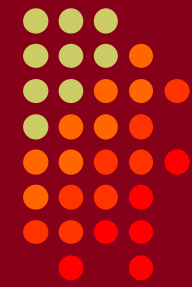
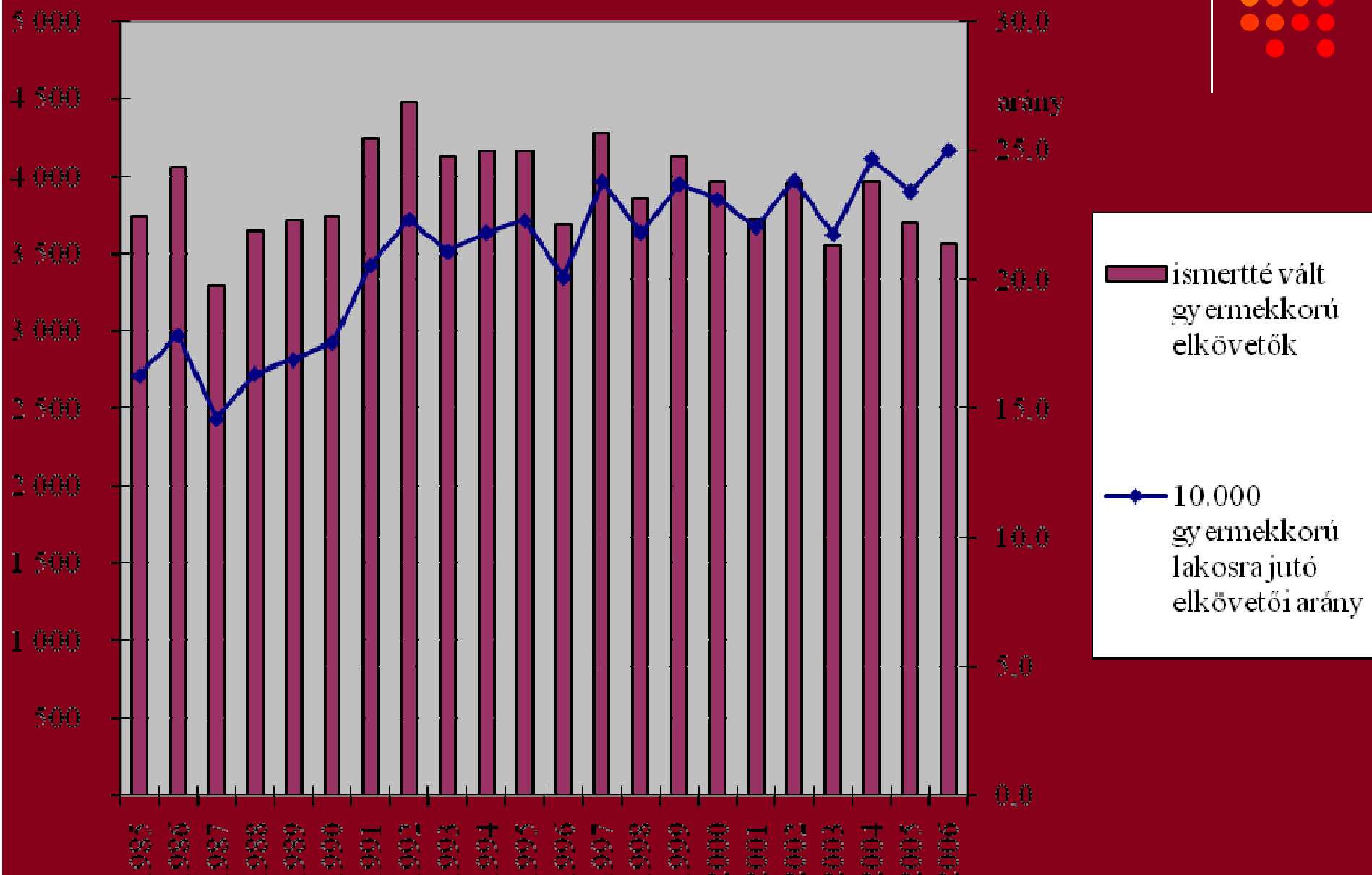

Dr. Fellegi Borbála
Foresee Kutatócsoport

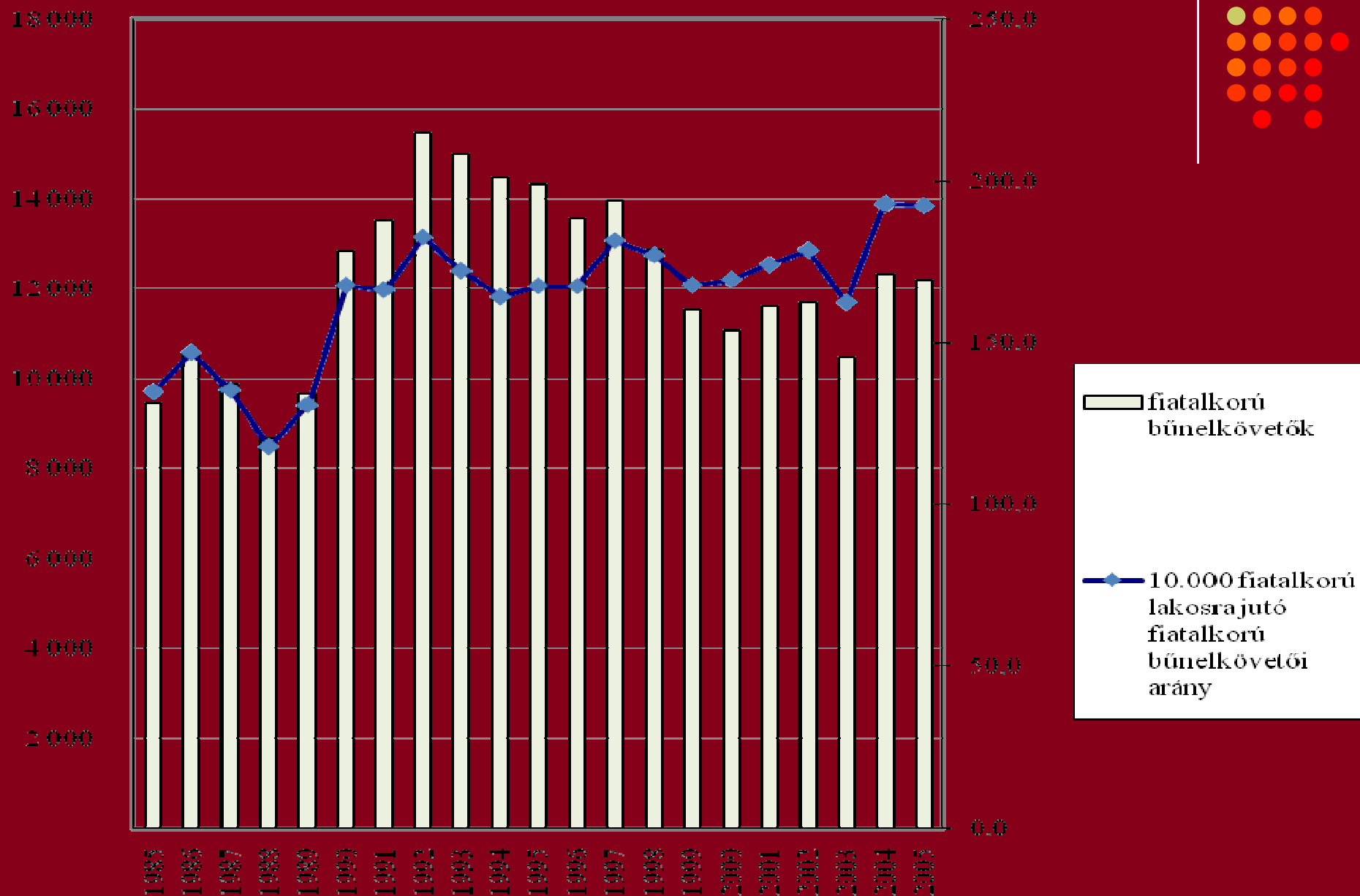
A Külügyminisztérium Emberi Jogi Konferenciája
2010. április 15.

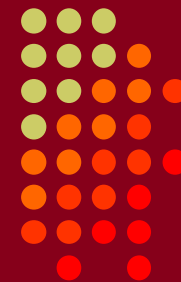

Az ismertté vált gyermekkorú elkövetők száma és 10.000 gyermekkorú lakosra eső aránya 1985-2006

Az ismertté vált fiatalkori bűnelkövetők száma és 10.000 fiatalkori lakosra jutó aránya (1985-2005)

„[...] félek magamtól.

Mert még tudom is magam **kontrollálni**, érted, mert kell.

Mert tudom azt, hogy az ajtó előtt ott áll egy **őr**.

Egy rendőr.

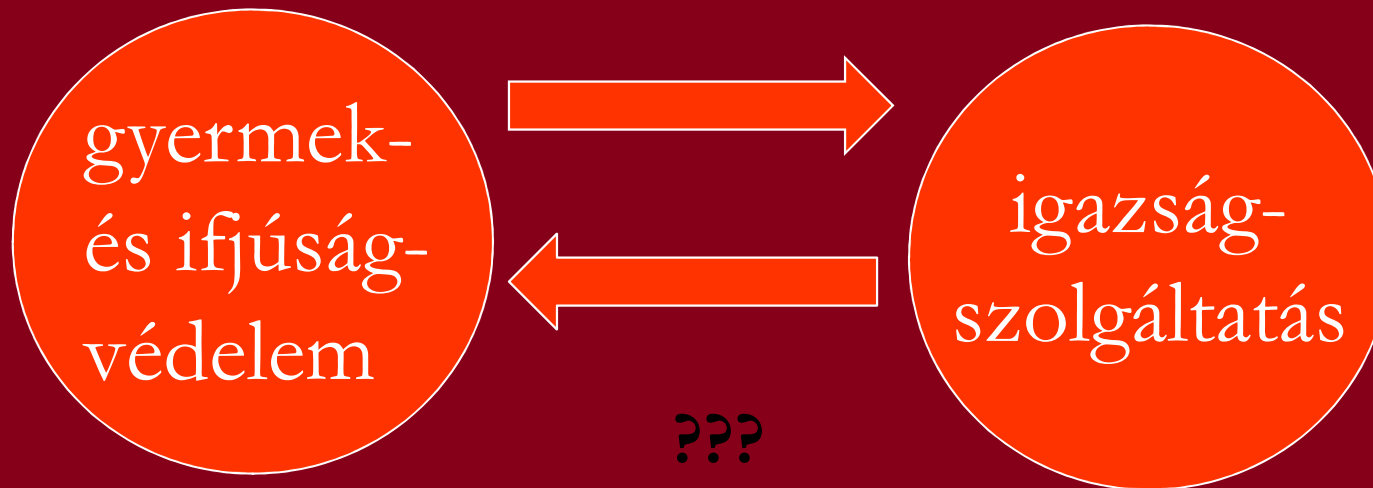
De **kint** nem lesz rendőr az ajtó előtt [...] öt év, öt év lesz az agyamban, **öt év semmittevés**, öt év ideg.”

(Solt Ágnes, 2007, 77.o)

AMIT TUDUNK...

fiatalok bűnelkövetése = a jéghegy csúcsa

kapcsolódások, határok,
kompetenciák, összefüggések

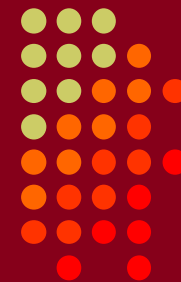
Gy: jelzőrendszer, alapellátás, védelembe vétel, szakellátás

Fk: megrovás, vádelhalasztás, próbára bocsátás, pártfogó felügyelet,
pénzbüntetés, közérdekű munka, javítóintézet,
felfüggesztett és letöltendő szabadságvesztés

AMIT TUDUNK – RENDSZER-GYENGENESÉGEK

- Elsődleges látencia („be sem kerül”)
- Másodlagos látencia („bekerül, de semmit nem tudunk róla”)
- Komplex okok és célok (család, oktatás, munka, lakhatás, reintegráció, múlt lezárása, kortárs csoport stb.) – egydimenziós válaszok
- Jogalkotók, jogalkalmazók és a gyermekvédelem és igazságszolgáltatás szakembereinek elméleti és gyakorlati információhiánya
- „Szervezeti bezárkózás”: utánkövetés, értékelések, eredményességmérések és visszacsatolás hiánya egyéni és szervezeti szinten
- „Igazságszolgáltatási manufaktúra”: korlátozott mozgástér, a kitekintés tilalma, rutin eljárások

FB: Fk. ügyészként mennyire tartják magukat a gyerekvédelem részének?

„Minimálisan. Ez nem a mi feladatunk. [...] Sok aktában benne vannak már az úgymond előző iratok között az, hogy mikor lett védelembe véve, milyen intézkedések történtek, hogy emelték ki. Úgyhogy mi igazából nem sok mindent tudunk ezen a téren tenni.”

Ha lennének speciális, gyermekvédelmi tárgyú képzések fk. ügyészek számára...

„Úgy általában vannak olyan bűncselekmények, amiknek más a megítélése. Ehhez mondjuk, nem kellene a külön tanfolyam.”

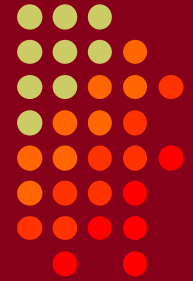
„Úgy kifejezetten nem indokolná semmi, hogy most akkor legyen ilyen. Legalább is szerintem.”

„Igazából személyes kapcsolatba nem nagyon kerülünk a fiatalkorú elkövetőkkel. Az utolsó előtti lépés vagyunk, úgyhogy nekünk erre igazából nem nagyon van szükségünk.”

„Hát volt már ezzel kapcsolatban fenyegetés....”

Ismeretek a társterületekről...

„[...] hogy ha meg elítélte volna a bíróság, lehet. hogy akkor egy olyan folyamatot indít el benne, hogy ő már bűnöző, megindul lefelé a lejtőn. Ez már talán nem is annyira az én asztalom. Ez már inkább ilyen pszichés elemzést igényel. Nem tudom, hogy milyen szakma foglalkozik ezzel.”

AMIT TUDUNK – RENDSZER-GYENGESEGEK

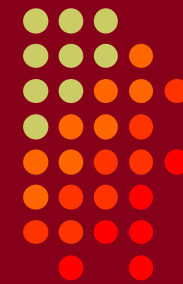
- kompetencia-harcok, versengés az erőforrásokért a szektorok között is
- a társszakmák közötti „közös nyelv” hiánya
- erőforrás-hiányból eredő szükség- és látszattmegoldások
- populista politika, média, közvéleményformálás – korhatárleszállítás, büntetések súlyosbítása, a nevelés helyett a szankcionálás hangsúlyozása, a megbélyegzés és erőszak kultúrájának hirdetése

AMIRE SZÜKSÉG LENNE....

- szakmaközi és szektorközi együttműködés
  - civil – állam, igazságszolgáltatás, szociális, család – és gyermekvédelem, oktatás, egészségügy, foglalkoztatás
  - jó példa: OBmB projektek, IH kezdeményezései
- komplex ismeretbővítés a jogalkalmazók számára (alap- és továbbképzés együtt a társszakmák képviselőivel)
  - a fk. deviancia háttérokairól, a fejlődéslélektanról, a felelősségvállalás és jóvátétel szerepéről, ezek elősegítésének módjairól., az ún. „forduló-pont” kutatásokról, jó-gyakorlatokról
  - jó példa: Bíróképző Akadémia
- Erőforrás-bővítés

AMIRE SZÜKSÉG LENNE: SZEMLÉLETFORMÁLÁS

Ki mit és hogyan tesz azért,

- hogy a fiatal valóban **megé** elfogadhatatlanságát?
- hogy a fiatal merjen **szembeszállni** a büncselekményre a büntetés megadásáig?
- hogy a fiatal számra **hosszútávú követke** és **id és** **szükségnek?**
- hogy **jóvátételt** nyújtson a fiatal számára?
- hogy **lezárhassa** magát a büntetés megadásától?
- hogy a fiatal körüli **„támogatói”** legyenek a büntetés megadásában?
- hogy egy olyan **támogató közösségbe** kerüljön (vissza), amely segíti őt a normakövető életmód megtartásában?
- hogy a normakövető élet a fiatal számára valóban **motiváló** legyen, ne csak a szankciótól való félelem tartsa őt vissza?

Egy lehetséges
szemléletbeli irány:
a helyreállító
igazságszolgáltatás
alkalmazása

Helyreállító szemlélet a gyermek és fk. elkövetőkkel való foglalkozás során

Reakció

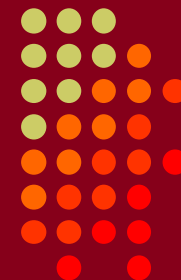
Formális

Prevenció

Informális

Köszönöm figyelmüket!

Dr. Fellegi Borbála
Foresee Kutatócsoport

www.foresee.hu

borbala.fellegi@foresee.hu